

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з документознавства та інформаційної діяльності

Настенко Лариса

Кафедра історії та документознавства
Національний авіаційний університет
Київ, Україна
nastenkolarisa@mail.ru

Свердлик Зоряна

Кафедра історії та документознавства
Національний авіаційний університет
Київ, Україна
zoryana-2008@yandex.ua

The necessity of competence approach realization in professional training of experts in records management and information activity has been specified. Recommendations concerning practical classes' conduction in discipline-specific subjects, the usage of problematic and research methods for professional competence formation have been provided.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетенція, професійна компетентність документознавця, засвоєння матеріалу, практична реалізація.

Стрімкий розвиток інформаційного суспільства в Україні актуалізує процеси модернізації професійної підготовки фахівців інтелектуальної сфери, до якої належить документознавство та інформаційна діяльність. Серед головних завдань галузі – удосконалення документної інфраструктури, підвищення результативності управлінської діяльності. Якісна реалізація цих завдань залежить від рівня підготовки фахівців у вищому навчальному закладі, цілеспрямованого впровадження компетентнісного підходу в освіту, який передбачає формування конкурентоспроможного спеціаліста, здатного до творчості й саморозвитку.

Дослідники теоретичних та прикладних аспектів документознавства (І. Антоненко, В. Бездрабко, С. Кулешов, Н. Кушнарєнко, О. Матвієнко, Ю. Палєха, М. Слободяник, Г. Швецова-Водка та ін.) заклали важливі передумови впровадження засадничих основ компетентнісного підходу у сферу підготовки майбутніх документознавців. Зокрема,

розробляючи проблематику документознавчої професіології, науковці Г. Малик, Н. Назаренко кваліфіковано використали пізнавальні можливості компетентнісного підходу [2].

Базуючись на результатах наукових досліджень, слід зазначити, що, при всій різноманітності тлумачень, компетенція є первинною статичною категорією компетентнісного підходу, яка визначає змістову складову освіти, окреслює вимоги до результату навчальної діяльності. Похідною категорією є компетентність, що фіксує інтегральну особистісну якість, сукупний навчальний результат інтегрованих знань, умінь та інших елементів, необхідний і достатній для здійснення стандартизованої кваліфікованої діяльності відповідного рівня.

Професійна компетентність документознавця визначається, як системна особистісно-професійна характеристика фахівця, що інтегрує знання, уміння, мотиви, цінності й професійно значущі якості, необхідні для ефективної професійної документно-інформаційної діяльності, спрямованої на задоволення інформаційних потреб фізичних і юридичних осіб, держави [3].

Компетентнісний підхід забезпечує формування ключових (навчально-пізнавальних, соціальних, комунікативних, іншомовних) та професійних (документознавчих, інформаційно-аналітичних, інформаційно-технологічних) компетенцій, які уможливають поліфункціональність, поліпредметність, культуровідповідність та ефективність виконання професійних завдань.

З розвитком ІКТ документно-інформаційна діяльність значно ускладнилась, що призвело до необхідності формування компетенцій, які враховують особливості діяльності в галузі інформаційних комп'ютерних технологій, створення віртуальних продуктів та послуг.

Підготовку висококваліфікованого компетентного фахівця у вищій школі уможлиблює гнучка навчальна система, активні форми взаємодії викладача зі студентами, використання новітніх методів, інформаційних технологій та інноваційних засобів для досягнення освітніх результатів.

У системі компетентнісного підходу до навчання у вищій школі нових акцентів набувають вимоги до засобів навчальної діяльності. Доцільно віддати перевагу тим із них, які містять комунікативно-ситуативні завдання інтерактивного характеру, наближені до майбутньої професійної діяльності, стимулюють активні мисленнєві процеси.

Одним із дієвих сучасних засобів професійної підготовки є, зокрема, кейс-метод, або метод ситуаційних вправ, який спрямований на формування вміння вирішувати складні нестандартні завдання, критично аналізувати обставини і приймати на основі аналізу інформації рішення відповідно до ситуації [4, с. 94].

Особливо актуальним є застосування кейс-методу на практичних заняттях, оскільки це дає змогу студентам поєднувати теоретичні знання з реаліями життя, перетворювати інформацію, отриману на лекційному занятті, у вміння працювати з документами, аналізувати, розробляти інформаційно-документні ресурси.

Наведемо приклад застосування кейс-методу у ході вивчення дисципліни «Діловодство». Так, для засвоєння теми: «Номенклатура справ» студентам пропонується створити зразок номенклатури на основі вихідних даних. У завданні чітко визначаються: структура підприємства, для якого розробляється номенклатура справ, конкретний перелік документів, які мають функціонувати, назви структурних підрозділів підприємства тощо. Користуючись вихідною інформацією, студент: визначає послідовність розташування у

номенклатурі структурних підрозділів; вирішує, які документи сформувати у справі; включає найменування справ у номенклатуру; визначає строки зберігання справ. Таким чином, у майбутній професійній діяльності, працюючи у будь-якій установі, випускник зможе, на основі сформованих як ключових, так і професійних компетенцій, упорядковувати наявний комплекс документів, створити необхідні умови для ефективного функціонування управлінського апарату.

Без сумніву, необхідно врахувати, що дієвість та результативність виконання завдань, сформованих за допомогою кейс-методу, залежить від теоретичних знань, якими володіє студент. У свою чергу, майбутні вміння залежать від рівня компетентності, яка є передумовою праксеологічно обумовленої професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

- [1] Захарова І. Напрями і зміст підготовки магістрів з документознавства та інформаційної діяльності [Текст] / І. Захарова // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер.: Культура і соціальні комунікації. – 2009. – Вип. 1. – С. 262–269.
- [2] Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації [Текст] : матеріали методол. семінару 3 квіт. 2014 р., м. Київ: [у 2 ч.]. Ч.2 / Нац. акад. пед. наук України. – К. : Ін-т обдарованої дитини НАПН України, 2014. – 292 с.
- [3] Малик Г. Д. Педагогічні умови реалізації компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутнього документознавця [Текст] : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.04 / Г. Д. Малик; Київський університет імені Бориса Грінченка. – К., 2011. – 20 с.
- [4] Пащенко Т. М. Кейс-метод як сучасна технологія навчання спеціальних дисциплін [Текст] / Т. М. Пащенко // Молодь і ринок : Щомісячний науково-педагогічний журнал Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Дрогобич, 2015. – Вип. 8 (127). – С. 94–99.